

TANTÁRGYI TEMATIKA

Anyag- és Kohómérnök MSc
Archeometallurgiai kiegészítő specializáció
(nappali/levelező)

Tantárgy neve: Archeometallurgia régészeti vonatkozásai	Tantárgy neptun kódja: MAKMET339M(L) Tárgyfelelős intézet: ME MAK Metallurgiai intézet Tantárgyelem:¹ specializáción kötelező								
Tárgyfelelős: Dr. Török Béla, intézetigazgató, egyetemi docens									
Közreműködő oktató(k): Dr. Ringer Árpád ny. egyetemi docens, Dr. Pusztainé dr. Fischl Klára egyetemi adjunktus (ME BTK)									
Javasolt félév:² 2. Ő	Előfeltétel: Archeometallurgia II.								
Óraszám/hét:³ 2ea+1gy, 5ea+5gy	Számonkérés módja (a/gy/k/b):⁴ a, k								
Kreditpont: 3	Munkarend:⁵ Nappali/levelező								
<p>Tantárgy feladata és célja:</p> <p>A kurzus általános célja, hogy az Archeometallurgia kiegészítő MSc-szakirány műszaki, természettudományi vonatkozásai mellett, a szakirány alapvető interdiszciplináris jellege szerint, az archeometallurgia régészeti alapvetéseivel is megismertesse a hallgatókat. Szem előtt tartva, hogy az archeometallurgia alapvetően a régészetet, illetve technikátörténeti kutatásokat segítő szakterület, a kurzus arra törekszik, hogy a kiegészítő szakirányt választó anyag-, illetve kohómérnök mesterszakos hallgatók archeometallurgiai tanulmányaik, kutatásaik, vizsgálataik eredményes elsajátítása, illetve kivitelezése érdekében tisztában legyenek a vonatkozó régészeti fogalmakkal, eljárásokkal, alapvetésekkel.</p> <p>A tárgy foglalkozik a modern multidiszciplináris régészet-tudomány kibontakozásának főbb mozzanataival, mai tudomány-rendszeri helyével. Bemutatja az archeológia korszakbeosztását s napjaikban művelt tudományterületeit. Közöttük kiemelten tárgyalja az archeometriát. Tömören ismerteti a régészeti szakmódszertant, különös tekintettel a fémleletek elsődleges feldolgozására, konzerválására és restaurálására. Megismerteti a hallgatókat a régészeti korszakok fémtárgy-tipológiájával, az egyes mindennapi használati eszközök, ékszerek alkalmazásával. Részletesen foglalkozik a fémtárgyak archeometallurgiai vizsgálati eredményeinek komplex archeológiai értékelésével.</p> <p>Ezáltal a kiegészítő szakirányt választó mérnökhallgatók hatékonyabban, célirányosabban részt tudnak venni a régészetet segítő műszaki, anyagvizsgálati munkákban, amelyre az igény az utóbbi évtizedekben – az anyagvizsgálati lehetőségek, módszerek fejlődésével - már nem csak külföldön, de hazánkban is egyre intenzívebben jelentkezik.</p>									
<p>Fejlesztendő kompetenciák:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">tudás: KT1, KT3</td> <td>AT1, AT2</td> </tr> <tr> <td>képesség: KK5, KK9, KK11</td> <td>AK2, AK5, AK12</td> </tr> <tr> <td>attitűd: KA1, KA2, KA3, KA4, KA7</td> <td>AA1, AA2, AA4, AA5, AA8,</td> </tr> <tr> <td>autonómia és felelősség: KF1, KF3</td> <td>AF1, AF3</td> </tr> </table>		tudás: KT1, KT3	AT1, AT2	képesség: KK5, KK9, KK11	AK2, AK5, AK12	attitűd: KA1, KA2, KA3, KA4, KA7	AA1, AA2, AA4, AA5, AA8,	autonómia és felelősség: KF1, KF3	AF1, AF3
tudás: KT1, KT3	AT1, AT2								
képesség: KK5, KK9, KK11	AK2, AK5, AK12								
attitűd: KA1, KA2, KA3, KA4, KA7	AA1, AA2, AA4, AA5, AA8,								
autonómia és felelősség: KF1, KF3	AF1, AF3								
Tantárgy tematikus leírása:									
<p>Előadás:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A magyarországi fémkorok régészetének tudománytörténete 2. Magyarország rézkora. 3. A bronzkor Magyarországon. 4. Magyarország vaskora 5. Pannonia provincia és a Barbaricum iparrégészete 6. A népvándorlás és a honfoglalás korának iparrégészeti vonatkozásai 7. A középkor és kora újkor régészete metallurgiai szemmel 8. Filmvetítés, beszámoló, értékelés 9. Hiánypótlás, elővizsga lehetőség. 	<p>Gyakorlat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az iparrégészet gyakorlati vonatkozásai általában, különös tekintettel a vas- és fémművességekkel kapcsolatos lelőhelyekre, leletekre. Vonatkozó szakirodalom bemutatása. 2. Régészeti muzeológia I: Lelelőhelyek felderítése, dokumentálásuk 3. Régészeti muzeológia II: Régészeti lelőhelytípusok és feltárásuk (réz- és bronzművesség) 4. Régészeti muzeológia III: Régészeti lelőhelytípusok és feltárásuk (vasmetallurgia, vasművesség) 5. Régészeti muzeológia IV.: Elsődleges leletanyag feldolgozás 6. Régészeti muzeológia V.: Fémleletek 								

	<p>konzerválása.</p> <p>7. Régészeti múzeológia VI.: Fémleletek restaurálása</p> <p>8. Filmvetítés, beszámoló, értékelés</p> <p>9. Hiánypótlás, elővizsga lehetőség.</p>
<p>Félévközi számonkérés módja: Az aláírás feltétele az előadásokon való részvétel, illetve 4-5 oldalas félévi házi dolgozat elkészítése és benyújtása a tematikához kapcsolódó, szabadon választott témában, szakirodalmi hivatkozással.</p> <p>Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése⁶: A vizsga szóbeli, amelyen előre megadott tételsorból a vizsgázó egy tételt húz, amelyből rövid felkészülés után beszámol. A vizsgáztató az érdemjegy eldöntése érdekében a többi témakörhöz kapcsolódó kérdéseket is feltehet.</p> <p>Az érdemjegy meghatározása: elégtelen: alapvető fogalmakkal sincs tisztában a vizsgázó, elégséges: alapvető fogalmakat ismeri a vizsgázó, de a gyakorlati alkalmazással kapcsolatban még vannak esetenként nagyobb tévedései a kérdések több, mint 50%-ában, közepes: alapvető fogalmakkal tisztában van a vizsgázó, a gyakorlati alkalmazásukat kisebb tévedésekkel már ismeri, de a konkrét esetek bizonyos részében vannak még tárgyi tévedései, jó: jól ismeri a tananyagot, ismeri az összefüggéseket, de nagyobb ívű rálátással, önálló konklúziók meghozatalához szükséges kreativitással a kérdések, esetek többségében még nem rendelkezik. . jeles: jól ismeri a tananyagot, ismeri és alkalmazza az összefüggéseket, képes mélyebb konklúziók felismerésére is.</p>	
<p>Kötelező irodalom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Renfrew, C. – Bahn, P.: Régészet – Elmélet, módszer, gyakorlat (Archeometallurgia p. 323-333.), Osiris kiadó, Budapest, 1999. 2. Pleiner, R.: Iron In Archaeology – The European Bloomery Smelters. Archeologický ústav AV ČR, Praha, 2000. 3. Pleiner, R.: Iron In Archaeology – Early European Blacksmith. Archeologický ústav AV ČR, Praha, 2006. 4. Visy Zsolt (Főszerk.) 2003. Magyar régészet az ezredfordulón. Magyar Kulturális Örökség Minisztériuma. Teleki László Alapítvány, Budapest. <p>Ajánlott irodalom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tylecote, R.F.: A History of Metallurgy. The Institute of Materials. London. The Bath Press, Avon. 1992. 2. Bayley, J. – Dungworth, D. – Paynter, S. (eds.): Archaeometallurgy. Centre for Archaeology Guidelines. English Heritage, London, 2001/1. 	
<p>¹ Kötelező, kötelezően választható, szabadon választható (K, KV, SZV)</p> <p>² Javasolt félév számmal és keresztfélév miatt őszi/tavaszi (Ó/T) megjelöléssel. (pl.: 3. T)</p> <p>³ Nappali/15 heti bontásba, levelező/félév</p> <p>⁴ Számonkérés módja: aláírás, aláírás-gyakorlati jegy, aláírás-kollokvium, aláírás-beszámoló</p> <p>⁵ Nappali/levelező</p> <p>⁶ Értékelés fajtájának értelmezése: a: kétfokozatú (nem megf., megf.), gy: ötfokozatú (1-5), k: ötfokozatú (1-5), b: háromfokozatú (nem megf., megf., kiv. megf.)</p>	